

Uvolňování žáků z tělesné výchovy z pohledu práva a inkluzivního vzdělávání

Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.¹, JUDr. Maxim Tomoszek, Ph.D.², PhDr. Jitka Vařeková, Ph.D.³, PhDr. Kamil Kotlík, Ph.D.³

¹Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého v Olomouci

²Právnická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

³Fakulta tělesné výchovy a sportu, Univerzita Karlova, Praha

Navzdory existenci mezinárodních smluv a strategických dokumentů zavazujících vzdělávací systém v ČR k umožnění rovného přístupu ke vzdělávání pro každé dítě, je bezdůvodné uvolnění ze školní tělesné výchovy u nás často využívanou realitou. Tato legislativou vytvořená možnost má zásadní negativní konsekvence. Nadužívání uvolňování vede k vytváření bariér v přístupu značné skupiny žáků k pohybovým aktivitám a jejich vyloučení z části vzdělávání zaměřené na pohybový rozvoj v průběhu celého dalšího vzdělávání (tělesná výchova, plavecké a lyžařské kurzy, pohybové soutěže a akce). Žáci, u nichž z důvodů zdravotních limitů je potřeba věnovat somatickému rozvoji zvýšenou pozornost, s inaktivitou pracovat a hledat cesty k celoživotní motivaci, jsou tak vyloučeni nejen z tělesné výchovy, ale často i z dalších akcí školy. Zodpovědnost za rozhodnutí o vzdělávání žáků v tělesné výchově je kladena na lékaře, aniž by tito měli potřebné znalosti současných vzdělávacích norem a standardů a kapacitu pro jednotlivé děti vhodná vzdělávací doporučení vytvářet. I přes dostupnost podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jsou stále více uvolňováni z tělesné výchovy žáci s minimálními zdravotními limity. Cílem příspěvku je upozornit na současné uplatňování systému uvolňování z tělesné výchovy ve vztahu k právním aspektům a seznámit odbornou lékařskou veřejnost s možnostmi úprav a postupů v současném systému vzdělávání žáků se ztíženým přístupem k pohybovým aktivitám. Předkládaný příspěvek si dovoluje diskutovat nad některými pasážemi zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a s nimi související vyhláškou Ministerstva zdravotnictví České republiky č. 391/2013 Sb., o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu, která si klade za cíl působit preventivně na ochranu zdraví nejen dětí, ale i dospělých v kontextu výkonnostního sportu, ale i volnočasových aktivit a školní tělesné výchovy. Negativně hodnotíme zejména skutečnost, že platné právní normy upravují možnost uvolnění ze školní tělesné výchovy bez nabídky alternativy s cílem podpory žáků při naplnění jejich vzdělávacích povinností.

Klíčová slova: aplikované pohybové aktivity, sedavé chování, speciální vzdělávací potřeby, rámcové vzdělávací programy, podpůrná opatření.

Releasing pupils from physical education from the perspective of law and inclusive education

Despite the existence of international treaties and strategic documents that oblige the education system in the Czech Republic to ensure equal access to education for every child, unjustified exemption from school physical education is a frequently used reality in our country. This possibility created by legislation has serious negative consequences. Excessive use of exemptions leads to the creation of barriers to access to physical activities for a significant group of pupils and to their exclusion from the physical development part of education throughout further education (physical

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research in Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2024;25(6):384-389

<https://doi.org/10.36290/ped.2024.073>

Článek přijat redakcí: 2. 9. 2024

Článek přijat k tisku: 1. 11. 2024

Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.

ondrej.jesina@upol.cz